

102352

Operasjon *HD 12/8-89* «Balkanstorm»

I dobbeltmonarkiet Østerrike-Ungarn var det et fargerikt ikke-felleskap av folkeslag, med østerrikere og ungare som antagonister, og slaver som et utilpasset element. Tronfølgeren, erkehertug Franz Ferdinand, hadde ideen om «Slavia» som en tredje stat i monarkiet. Den skulle bestå av de slaviske, katolske områder av dobbeltmonarkiet og være en buffer mot gresk-ortodokse sydslaver. Dem ville Serbia samle, moralsk støttet av Russlands rolle som panslavernes beskytter, og den ortodokse kirkes hode.

I Aftenpostens «Operasjon Balkanstorm» omtales 1878 som start på keiser Franz Josefs annekasjon av Bosnia-Herzegovina. Kan misforstås.

Tsar-russiske styrker var farlig nær Istanbul i den russisk-tyrkiske krig som stormaktene Storbritannia og Frankrike 1878 satte sluttstrek under ved Berlinkonferansen, og hvor Østerrike-Ungarn fikk «rett» til å besette Bosnia-Herzegovina. Slaverne ble dobbeltmonarkiets og verdensfredens skjebne fra 1878 og synes å kunne bli det igjen.

En tese sier at jo mer brutal krigen er overfor sivile, brukt såvel i den amerikanske borgerkrig som i den annen verdenskrig, jo fortere blir den slutt. De tiltak EF og FN og NATO-makter gjør av men-

Tyrkia, Balkans tidligere herrer, hadde 1908 hatt en «ungtyrkisk» maktovertakelse, en reformbevegelse under den pan-tyrkiske ide. Keiser-Tyskland betvilte at de nye makthavere ville fortsette Abdul Hamids tyskvennlige politikk. Den ga plass i det tyrkiske parlament for representanter for Bulgaria og Bosnia! Tsar-Russlands mål var Istanbul, Østerrikes å ta Bosnia-Herzegovina for å demme opp såvel serbere, som russere og muligens tyrkere. Derfor annekterte Østerrike området i 1908.

I den sammenheng hendte interessante, skjebnesvangre ting.

I sin felles motstand mot tyrkerne traff Østerrike og Tsar-Russland en hemmelig avtale. Det skulle innkalles en internasjonal konferanse, hvor de to stormakter gjensidig ville støtte hverandres interesser. Østerrike skulle få annektere Bosnia-Herzegovina, og Tsar-Russland gis fast fot og fri fart gjennom Bosporus og Stredene. Østerrike ventet ikke, men annekterte området. Tysk støtte til feilgrepet hindret krig da.

Det var som generalinspektør for den østerrikske hær Franz Ferdinand var i Sarajevo, og ble drept. Han skulle inspiserer en felttjenestepølse. Da Serbia avslø det østerrikske ultimatum, kom en krig få hadde hatt kunnskaper og intelligens nok til å se virkningene av. Det er ille nok at et egentlig fattig Serbia kan gjøre som det vil overfor Lord Carrington og EF og FN. Det er særdeles ille at terroren gir Vest-Europa et nytt «displaced persons» og at sivilfolk lider slik sivilfolk lider i moderne krig. Men de har iallfall visse muligheter til å komme seg unna.

Tyrkia, som har innledet samarbeid med de fleste tidligere sovjetiske muslimske republikker, har lovet en muslimsk bosnisk regjering støtte. Iran, som ser på seg som den misjonerende Islams rette hjemland, har antydning militær intervensjon. Sannsynligvis bare for å vise at Vestens land må se til at de ikke mister sjansen. Den sjansen bør de absolutt miste. Tross Bill Clintons og senere Bushs forslag om bruk av flyvåpenet, bør man avstå. Slik Aftenpostens kommentarer peker på.

Løsning av flyktningeproblemet

neskelige motiver vanskeliggjør Serbias krig i Bosnia-Herzegovina, og kan faktisk sees på som en i sin virkning militær operasjon. Nå tales det sterkt om militær aksjon. Blendet av amerikanernes «TV-krig» «Ørkenstorm», uten å vurdere store og nitide og tidkrevende forberedelser, tror man at en militært «Balkanstorm» av USA, FN og eller NATO kan stanse Serbia. Noe hjelp kunne være om man innså tilsynelatende fullstendig manglende kjennskap til Midtøsten-mentalitet og bråsluttet med å bli gjort narr av og stadig lide psykologiske nederlag overfor Saddam. Overføre blokadestyrkene til Middelhavet og kvele Serbia forsyningsmessig, stanse tilførsler fra Romania og Hellas o.a. Flyktningflommen kan alene gi årelage konflikter.

Ved mangel på konsekvensanalyse gled man inn i den første verdenskrig. Skjebnens ironi at første offer var Franz Ferdinand, som overfor den østerrikske generalstabssjef hadde sagt at man ikke måtte føre krig med Serbia om herrødmøtet over Bosnia-Herzegovina. For bak Serbia står Russland, argumenterte han. «Skal keiseren av Østerrike og tsaren føre krig mot hverandre og gi revolusjonen fri bane?»

er dyrt og komplisert, men ingen ting i forhold til en militær intervensjon, der NATO ikke kan bruke tyske styrker og USA og FN kaster bort prestisje og tid på å bli Saddam-propagandaens maktimpotente kløne, på andre fronter. Forunderlig at hver ny generasjon har lyst til selv å prøve hvor forferdelig en krig er. **Anton Olstad**